

הסוכנות היהודית בשירות הסוציאליזם

ישנם מקומות אשר אינם מצטיינים בשום דבר מיוחד לכשעצמם, אבל מה"וים במידה ידועה סמל לתקופה מסו-ימת מקום כזה אצלנו, כפי שהתברר, היא העיר בית שאן...

על העיר בית שאן הפגינה האדמי-ניסטרציה המנדטורית באופן גלוי ב-שנת 1921 את יחסה השלילי להכרות בלפור והמנדט: בנגוד לדרישה הברו-רה של המנדט היא הקציבה את אדמות בית שאן בשטח של 400-000 דונם לבידואים הנוודים במקום העולים ה-יהודים. האקט היה קבל את פרסומו תחת השם "הסכם גהור" מודהוורה מ-יום 19 בנובמבר 1921. זו היתה הופע-תה הגלויה הראשונה של ממשלת ה-מנדט נגד האינטרסים הלאומיים שלנו. ועכשיו באה הסוכנות — כעבור 30 שנה — ובנקודה זאת ממש מוצאת לנכון להפגין את הגבלת הזכויות ה-אזרחיות של תושבי ישראל באמצעות הקמת משק סוציאליסטי בדרך של כפיה.

בתחילת המלחמה שלנו עם הערבים התרוקנה העיר בית שאן, לאחר ש-תושביה הערביים הסתלקו, הוחלט ל-יישב את העיר ע"י עולים חדשים משלנו, ואמנם השתקעו שם 1500 עו-לים מבין יוצאי פולניה, תורכיה, תימן, מרוקו ואחרים.

בועידה של באי כח הממשלה, ה-סוכנות והקיבוצים אשר מסביב (מה ענין הקיבוצים לכאן?) הוחלט להפוך את בית שאן לעיר שיתופית. פירוש הדבר שלא ירשו לייסד בה שום מסחר הפשי, בתי מלאכה או בתי חרשת פר-טיים. מובן מאליו, שהתושבים יוצאי ארצות שונות, המדברים בשפות שו-נות ובעלי תרבות שונה, החלשים ב-מובן הכלכלי, היו נאלצים להיכנע ל-דרישות "השלטונות" וכתוצאה מזה הוקמו שם משקים כלכליים שונים בע-לי אופי שיתופי בלבד. בין תושבי המקום החדירו את הרעיון שהדרך הקצרה ביותר לסדורם של העולים

צריכה להתגשם לפי הקיום השתופיים, ודוגמא להגשמה צריכים לשמש הקו-אופרטיבים בראשותו של "המשביר" העצום, הנתמך באופן מיוחד ע"י ה-ממשלה.

ברם ההמון הרב גווני הוזה לא הת-להב ביותר מרעיון הקמתו של "העולם החדש". כעבור זמן קצר נהרסו הקו-אופרטיבים, שנוצרו תוך חיפזון, אחד אחרי השני והתושבים החלו לדרוש מהשלטונות המקומיים חופש של יזמה על בסיס אינדיבידואלי ללא התערבות כוחות מבחוץ.

החל מאבק... הקואופרטיבים — יסוד הסוציאליזם בבית שאן — הולכים ונהרסים, אבל להקים מפעלים פרטיים אין השלטון המקומי מרשה תוך עק-שנות נמרצת. ומה שאופייני ומעציב הוא שהתפקיד הראשי בהגבלת ה-זכויות האזרחיות של התושבים בעיר קבלה על עצמה הסוכנות היהודית... אין הסוכנות רוצה בישוב קפיטליסטי נוסף, כמו ברמלה, יפו, לוד; חשקה נפשה לשכך את הישוב של בית שאן בתוך גן עדן סוציאליסטי דוקא... וגן עדן זה מתחיל, כפי הידוע, בחיסול חופש הפרט ושיעבוד הפרט לאופן החיים השורר בקסרקטין. תושבי העיר בית שאן אינם רוצים בגן עדן כזה, אבל הסוכנות רוצה בה, והכסף הרי בידו הסוכנות...

וכאן מתעוררת השאלה בכל חרישו-תה: על סמך מה מקבלת על עצמה הסוכנות בתור שכזאת את הקמתו של המשק השתופי בחוגי העולים שלנו? אם עושים זאת הקיבוצים, הרי זהו תפקידם — לשם כך הם נוצרו אם לדרך החיים הזאת דוחפת את העולים ממשלתנו, הרי היא מסתמכת על זכותה הפורמלית — אישור הרוב בכנסת.

אבל הסוכנות?! — סוכנות הריהו מוסד בלתי מפלגתי בפרינציפ, והיו הגוונים של משתתפיה אשר יהיו, את האמצעים הכספיים שלה מקבלת ה-סוכנות מעם ישראל כולה ובראש

וראשונה — מהבורגנות היהודית אשר באמריקה. מי נתן את הזכות לסוכנות להגשים בעיר בית שאן את התכנית הסוציאליסטית? — האם התורמים? תחת הסיסמה של הצלת וסידור העו-לים שלנו פותחת הסוכנות את לבבות וכיסי היהודים אשר בכדור העולם כו-לו, ועם קבלת הכסף היא מוציאה אותו להגשמת הסוציאליזם בישראל...

איך היה מגיב הרוב הנוכחי של הסוכנות, לו היה שם בנמצא רוב אנטי-סוציאליסטי המפריע בכוח לה-קמת הקיבוצים הסוציאליסטיים... הוצע-קה היתה עולה עד לשמים — התנק-שות במצפון!

מה שנעשה עכשיו בעיר בית שאן אינו דבר פשוט לגמרי...